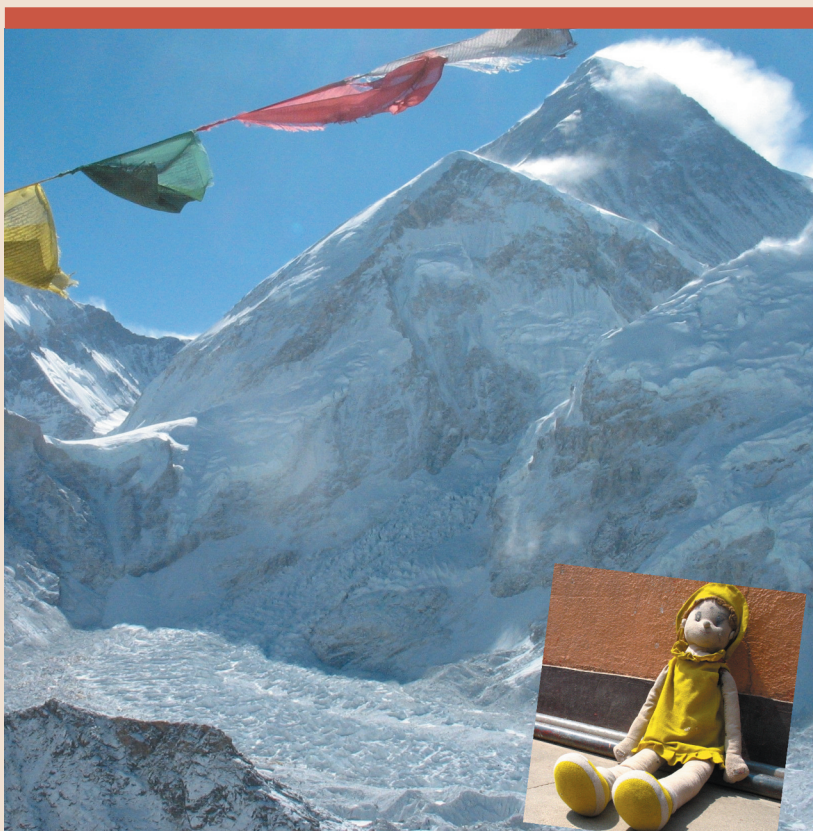

Mirjami Pelkonen

Lumihuippujen lapset

Lumihuippujen lapset

Perheelleni

Live happy.

Mirjami Pelkonen

Lumihuippujen lapset

© 2024 Mirjami Pelkonen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-6050-5

1.

Istuin junassa. Oli tammikuun toiseksi viimeinen päivä vuonna 2014. Tein matkaa samoilla raiteilla kuin melkein kymmenen vuotta sitten ensimmäiselle pitkälle reissulle lähtiessäni. Olin menossa samaan suuntaan. Jonnekin. Tuolloin Australiaan, nyt Nepaliin. Kuluneen vuosikymmenen aikana olin viettänyt yhteensä useita vuosia ulkomailla: reissaten, töitä tehden, harjoittelussa, vaihto-oppilaana. Siihen mennessä olin tallannut noin neljäkymmenen valtion maaperällä. Janosin lisää. Maita ja kokemuksia. Elämää.

Tasan neljä vuotta sitten olin matkannut samoja kiskoja pitkin kotiin-päin Yhdysvaltojen, Guatemalan ja Jamaikan reilun puoli vuotta kestäneen keikkani päätteeksi. Sen reissun jälkeen ulkomaanmatkani olivat olleet lyhyempiä. Työelämällä ja parilla koiralla oli siinä osansa, parisuh-teellakin omansa. Nyt olin menossa taas, kymmenen kiloa laihempana, kaksinkertaisten kantamusten kanssa.

Väitöskirjani ei ollut valmistunut. Muutaman vuoden kestäneen projektin jälkeen muita töitä ei ollut löytynyt. Kuluneisiin vuosiin oli kuullut enemmän ja vähemmän kaikenlaista kakofoniaa. Aallonpohja. Olin olematta. Kudoin villasukkaa sohvanurkassa. Niistä tuli aivan pienet ja värikkäät.

Onneksi olin nähnyt muutakin. Maailman. Se oli siellä vielä. Päätin lähteä, taas. Olin ajatellut matkata Nepaliin sitten, kun väitöskirja olisi kansissa. Niin ei tapahtunut, ja sillä nyt oli senhetkisessä elämässäni vähi-ten väliä. Menisin. Takaisin tulisin, jos nokka näkyisi.

Olin saapunut edellisenä aamuna Rovaniemeltä Ouluun. Kumppanini opiskeli sitä nykyä siellä. Minäkin olin viettänyt yhdessä vaiheessa vuo-den päivät napapiirillä, mutta viime aikoina olin asunut enemmän Oulus-

sa. Moottorin vikavalot olivat vilkkuneet puolison Fiatin kojelaudassa, mutta autonrotjake oli kiidättänyt minut kunnialla kotikaupunkiin asti.

Siitä se taas lähti. Valmistautuminen pidempään ulkomaankeikkaan. Seurasi asioiden hoitoa pikakiidolla. Ensin rynnistin vaihtamaan rahaa. Forexilla ei ollut Nepalín valuuttaa, joten jouduin ottamaan Amerikan dollareita sekä lisäksi Arabiemiraattien dirhameita välilaskua varten. Sitä myöten minulla oli mukana melko lasti käteistä. Riensin hakemaan tuttavieni lahjoittamia tavaroita Nepaliin vietäväksi. Kaahasin tyhjentämään asuntoani sen seitsemännen kerran. Ei se tyhjentynyt vielääkään. Fiiu natisi liitoksissaan. Huusholli oli laitettu taas myyntiin, joten tavarat piti saada alta pois, jos kaupat jossain vaiheessa ulkomailla oleskeluni aikana toteutuisivat. Olin ostanut rivitalonpätjän muutama vuosi sitten. Kohta sitä oli jo yritetty kaupata ja päästä asumuksesta eroon. Olin päätynyt parisuhteelliseksi, ja sitä myöten kuvioissa oli yksi asunto liikaa, kun yksi vain tarvittiin. Maantieteen opintojeni jälkeen olin astunut työelämään yliopiston leipiin. Olin luullut asuvani Oulussa ainakin sen aikaa, että oma asunto kannatti hankkia. Tässä sitä nyt mentiin.

Kiisin katsomaan kaverini uutta omakotitaloa. Raksoja, asuntolainoja, vauvoja, (väsyttävältä ja tylsältä kuulostavaa) lapsiperhearkea: tätä näytti ilmaantuneen monen tuttavani elämään viime vuosina. Niin elämä monella kolmenkymmen korvilla menee, normaalia ja mukavaa useimmille ja hyvä niin. Ei tuntunut siltä, että olisin solahtamassa sellaiseen kuvioon.

Menin syömään kiinalaista toisen kaverin kanssa, ajelin ympäri kaupunkia ja kiikutin tavaroita paikasta toiseen. Välillä kurvasin vanhempieni luokse tyhjentämään autoa. Olin yhtäkkiä muka kiireinen ja tärkeä. Se teki ihan hyvää. Suuntasin jälleen kaupunkiin hakemaan loppuja tavaroita sekä käymään yhden ystäväni luona. Mutta hupsista. Auto mennä muljahti ojaan kesken kaiken. Sillä lapsuudenkotiin vievällä tiellä, jota olen tässä maailmassa eniten kulkenut. Mutkainen tie oli talvisen huonossa kunnossa ja liukas, tiesin kyllä. Vauhtia oli silti jonkin verran liikaa ja ajatus jo Nepalissa. Kottero lähti lapasesta, heittelehti tien puolelta toiselle ja päätyi ojaan. En ehtinyt kissaa sanoa, kun yhtäkkiä törötin hangessa ojan pohjalla. Kaikeksi onneksi vastaan ei tullut ketään ja vauhtia ei ollut yhtään enempää. Olisin mennyt ympäri ämpäri. Nyt ei käynyt kuinkaan, tömpsähti vain. Se olikin elämäni ensimmäinen tömpsähdys sanginjoki-

sen tienvierusrotkon pohjalle auton kanssa. Sattui somaan aikaan siinä lähdön kynnyksellä. Muistutukseksi kaiken katoavaisuudesta. Ja kotielämän vaarallisuudesta.

Hälytin isän apuun, hän oli onneksi kotona. Apu saapui asuntoautolla, ja samaan aikaan äitikin tuli toisesta suunnasta henkilöautolla. Pelastuspartio oli koossa ja sitten huudatettiin moottoria. Yksi ohiajajakin tuli työntämään, ja näillä keinoin Fiiu irtosi lumiselta leposijaltaan. Jos olisi kehnosti käynyt, tuleva matkani olisi voinut loppua ennen kuin kunnolla alkoi-kaan.

Hidastin vauhtia. Menin vielä kerran keltaiselle rivitalonpätkälleni. Jotenkin etäisesti aavistelin, ettei se ehkä kuitenkaan olisi viimeinen kerta. Kämpä tyhjeni lopuistakin tavaroista. Ajoin hakemaan seuraavalta kaverilta lisää pakattavaa, lasten vaatteita. Ilta kului vanhempieni luona entisessä huoneessani. Pakkasin, tungin, survoin. Niin paljon minulla ei ollut ikipäivänä ollut tavaraa mukana: kaksi vähintään kahdenkymmenen kilon rinkkaa, pullea reppu, pullea laukku, plus muhkea eväskassi. Yhteensä jotakuinkin 50-60 kilon verran.

Olin lähdössä vapaaehtoistöihin nepalilaiseen lastenkotiin sekä vaelta-maan Himalajalle. Lastenkodissa tarvittaisiin kaikkea. Lastinani oli nukkeja, jalkapalloja, paitoja, housuja, pelejä, vauvanvaatteita, kenkiä. Seuraavan yön nukuin huonosti, päivä oli ollut niin menevä. Ylläni oli siinä nyt kuitenkin lämmin peitto ja allani pehmoinen peti, kotona. Kaikesta huolimatta. Pian istuisin junassa.

Ajoin kierrätyskeskukseen ja jätin sinne monta kassillista kaikenlaista tarpeetonta. Sen jälkeen kävin tuttuun tapaan matkapäiväkirjaostoksilla kaupungilla. En tosin tiennyt, paljonko tulisin kirjaseeni sillä kertaa kirjoittamaan, sillä raahaisin tietokoneeni mukaan. Samalla huomasin, että läpärilläni ei ollut nimeä. Se täytyi keksiä heti paikalla. Lyyti. Johan alako lyyti kirjottaa. Olin siirtymässä elektronisen matkapäiväkirjailun maailmaan. Wanha perinteinen saisi silti toimia edelleen niissä paikoissa, olosuhteissa ja tilanteissa, joissa sähköä ei olisi saatavilla eikä konetta jaksaisi kanniskella mukana.

Ajoin Fiin viimeiselle leposijalleen puolisoni vanhempien pihaan. Siitä joku olisi noutava sen edulliseen hintaan omakseen. Meillä oli tiedossa isompikin yhteinen elämänmuutos Nepal-keikkani jälkeen. Kuten moni tavara, niin toinen autokin jouti myyntiin.

Hörppäsin teekupposen. Sen jälkeen minut ja mahtavat kantamukseni kyydittiin rautatieasemalle. Junaan hinautuminen sellaisen tavaramäärän kanssa oli ennenkokematonta. Hetken kuluttua tuntui kuin olisin suorittanut kunnon lihaskuntotreenit, käsivarret vapisivat.

Hikoillessani tavarapaljouden kanssa toivoin lentojeni matkatavara-järjestelyiden olevan todellakin niin kuin olin ymmärtänyt niiden olevan. Olin onnistunut varaamaan sellaiset lennot, joille sain ottaa tavaraa 2 x 30 kg:n verran samaan hintaan. Se oli enemmän kuin epätavallista näinä matkatavaramaksujen kulta-aikoina. Olin myös yrittänyt selvittää, lennättäisivätkö jotkin lentoyhtiöt ilmaiseksi avustustavaraa, mutta en ollut löytänyt sellaista tietoa taikka yhtiötä. Hyvän diilin olin silti onnistunut tekemään, ja suorastaan sattumalta. Pääsisi iso itku, jos olisin ymmärtänyt väärin, tai joutuisin maksamaan lastistani pitkän pennin.

Tuijotin talvisia maisemia junan ikkunasta. Vaatimatonta suomalaista harmautta. Tavallista peruspeltoa, vaiteliasta metsää. Mitäänsanomaton-ta ja väritöntä, tuttua. Sellaista mitä ei tarvitse edes katsoa. Kirjoitin monta tuntia. Ajatukset juoksivat yhtä lujaa kuin juna vei. Annoin niiden viedä, pois kaikilta raiteilta, mihin vain. Edessäni oli pitkä matka.

Oli torstai-ilta. Perillä Himalajan juurilla minun pitäisi olla lauantai-iltana. Olin halunnut monesti Himalajalle. Mt. Everestille. Tuon maagisen lukeman, 8848 metriä, maisemiin. Huipulle en himoinnut, mutta halusin nähdä sen. Nyt olin matkalla kuuluisan vuoren juurille. Olisi kiehtovaa päästä Nepaliin, yhteen haaveeseeni. Vuoristohuuman mekkaan ja pääkallopaikalle. Nähdä ja kokea vihdoinkin niin monesti luettu ja kuviteltu omin jaloin vaelluspolulta käsin. Sillä vaeltamaan olin menossa myös. Ennen sitä olisi kiehtovaa elää kehittyvän maan arkea paikallisten keskellä. Miten sopeutuisin vaatimattomiin olosuhteisiin, vai sopeutuisinko? Entä ihmiset, pääsisinkö mukaan juttuihin vai jäisinkö omiin oloihini? Kuinka avoin maailma taas olisi? Entäs minä?

Vapaaehtoistoissa en ollut ennen ollut. Siitäkin olin haaveillut jo pidempään. Tällä kertaa en halunnut olla vain reissaja, ohikulkija, vaan halusin elää paikalliselämää. Ja halusin elää paikalliselämää nimenomaan ei-niin-meikäläisissä olosuhteissa. Lisäksi halusin tehdä jotain hyödyllistä ja konkreettista. Mahdollisimman kaukana tutkijankopperosta. Koko maailmaa en voisi pelastaa, sen kyllä tiesin. Mutta kaveri ja apulainen voisin hetken aikaa olla.

Oliko tämä unelma? Tällaiset haaveet voi toteuttaa pakkaamalla kassin ja hyppäämällä junaan, jättämällä taakseen kaiken. Mutta olivatko toisenlaiset haaveeni nykyään kenties sellaisia, joissa ei hypätä junaan, astuta lentokoneeseen, livahdeta laivaan, kävellä, lennetä, seilata, ajeta pois? Ovatko ”oikeat unelmat” sellaisia, joissa vaaditaan ihan toisenlaisia kvanttihyppyjä aivan muihin ulottuvuuksiin? Ovatko ”oikeat unelmat” yleensäkin saavuttamattomia? Tietenkin ihmisellä voi olla monenlaisia haaveita, eri tasoilla ja tavoilla. Joka tapauksessa, ovatpa haaveet mitä milloinkin, niitä kannattaa toteuttaa, jos se on itsestä kiinni. Aina ei välttämättä ole. Kaikkein ei voi itse vaikuttaa. Ja monilla haaveilla on hintansa.

Suomalainen vuorikiipeilijälegenda, -esikuva ja -ikoni, Veikka Gustafsson, on viljellyt lausahdusta: ”Jokaisella on vuorensa”. Totta. Ja se voi tarkoittaa lukemattomia asioita. Voi sanoa myös, että ”jokainen on vuorensa”.

Monen tunnin filosofisen junakökötyksen päätteeksi raahasin kimpsuni ja kampsuni hyvissä ajoin ovenpieleen odottamaan ulosryntäystä Tikkurilan juna-asemalla. Vaivoin onnistuin könyämään pihalle, ennen kuin juna kiihti jo eteenpäin. Noin sadan metrin pituinen matka bussipysäkillä oli pitkä. Sitä käsien vapinaa.

Lentokentälle suuntaavaa linjuriautoa ei tarvinnut odotella kauan. Ahtauduin sisään keskiovesta. Ihmiset ympärillä kauhistelivat kantamuksiani. ”Miten jaksat?” ”No en melkein jaksakaan!” nauroin. Suomalaiset puhuivat bussissa; oli tosi kyseessä.

Helsinki-Vantaan lentoasemalla oli hiljaista. Aloin lähes heti unten maille, sillä oli jo keskiyö. En pessyt hampaita, koska en voinut purkaa

rinkkaa, koska en olisi saanut sitä enää uudestaan kiinni. Olin uupunut. Nukkuminen ei ollut sinä yönä silti kovin onnistunutta. Köllin penkillä ja heräsin vartin yli neljä, kun ihmisiä alkoi ilmaantua aikaisille aamulenoilleen. Siispä tulpat ulos korvista, vessaan ja aamiaiselle. Tsekkasin itseni sisään Norskin lennolle ja saattelin Kaalepin ja Elmerin matkalleen erikoismatkatavarahihnalle. Toivottavasti herrat eivät jäisi sille tielleen. Sain boarding passin sillä erää Dubaihin asti, jonne olisin kulkeutuva Os-
lon kautta. Näkemisiin Allahin auringon alla.

Kun olin menossa koneeseen, lipuntarkastaja rupesi marmattamaan yhdelle naiselle, että mukana saisi olla vain yksi käsimatkatavara. Toinen kantamus piti laittaa ruumaan. Itselläni oli siinä vaiheessa aika monta kassia ja nyssäkkää. Poistuin vaivihkaa jonosta, laitoin kaikki takit ja paidat päälle ja tungin romppeet reppuun ja ”käsilaukkuun”, joka painoi sekin varmasti kymmenen kiloa. Ei tullut valittamista, ja sitä paitsi lennolla jokaisella matkustajalla oli lopulta suurin piirtein oma yksityinen ylähyllynsä. Kone oli vain kolmasosaltaan täynnä. Oli lokoisaa loikoilla kolmella penkillä. Olin kohta syönyt kaikki eväät, joten taakan kantaminen vähenisi ainakin ruokien osalta. Sillä menolla jossakin vaiheessa tulisi vain nälkä. Puolentoista tunnin pikalento Osloon meni Tommy Tabermanin viisaita ajatuksia pokkarin sivuilta pureksiessani sekä uinuessani tuolla ruhtinaallisen kokoisella penkkirivilläni. Sitten oltiin Norjan maaperällä.

Istuin odottamaan. Viettämään ajatonta aikaa, kuluttamaan lentokentän välitilaa. Kello oli aamulla puoli kymmenen, seuraava lentoni lähtisi kolmen aikaan. Epäihana alkumatkan jänskämaha kutkutteli vatsanpohjassa. Oli maha mikä oli, minun olisi syötävä siinä maassa, koska arvon norjalainen lentoyhtiö ei tarjoilisi taivaalla ruokaa muuten kuin rahalla maksamalla, enkä aikonut maksaa. Seuraava lento kestäisi seitsemän tuntia. En ollut täysin hoksannut etukäteen, että se kestäisi niin kauan. Oli ylipäättään hölmöä ajaa ensin siihen suuntaan norjalaisten maille ja lähteä sitten melkein takaisin päin kohti Arabian niemimaata. Minulla ei ollut käryä, paljonko norjalaisten valuutta oli Suomen markois-

sa tai muissa eurooppalaisten yhteisvaluutoissa. Joka tapauksessa kallista oli, se oli varmaa.

Ulkona satoi lunta ja oli valkoisen harmaata ja ankean näköistä. Kirkkaankeltaisiin suojapukuihin pukeutuneet lentokenttäpojat paiskoivat matkatavaroita kurjuuden ilmastossa. Päätin minäkin alkaa töihin. Eli palata Guatemalaan. Kirjoitin puhtaaksi edellisiä reissujani. Lentokentällä ei ollut ilmaista nettiä, tai ainakaan en saanut sellaista toimimaan, jos olikin. Lopulta verkko löytyi, ja puhelinnumeronsa rekisteröimällä sai kuin saikin kaksi tuntia ilmaista peliaikaa Wordin naputtamisen lomaan.

Seuraavalla lennolla Tabermannin Tommyn jutut loppuivat liian aikaisin. Oli turvaututtava nukkumisyrityksiin, katsottava höperöitä piirrettyjä sekä seurattava lentoemäntien elämää. Sain tähän kaikkeen hyvän paikan, eturivin käytäväpaikan. Olisikin aina niin paljon jalkatilaa, niin johan olisi rentouttavaa.

Olimme DXB:llä yhden aikaan yöllä. Edelliskerrasta viisastuneena en mennyt sillä kertaa heti vessaan, vaan suoraan passijonoon. Se etenikin sillä kertaa rivakasti, mikä ei haitannut yhtään. Tyylikäspartaiset virkailijat leimasivat passeja sillä kertaa mallikelpoisesti, eivätkä loivasti vetelehtien kuten edellisellä kerralla oli tapahtunut. Kaaleppi saapui heti matkatavarahihnalleen, Elmeriä oli odoteltava puoli tuntia. Luulin, että välille jäi, kun kaikki muut olivat tavaransa saaneet ja hihnalle tuli jo kahden seuraavankin lennon tavarat.

Minun piti löytää nukkumapaikka. T1:n tuloaulassa sitä ei meinannut löytyä. Aula oli aika pieni, eikä siellä ollut paljon mitään. Sitä paitsi vessa oli yläkerrassa, jonne ei voinut mennä trollin kanssa, joten en mennyt. Jossakin vaiheessa minun oli kuitenkin pakko jättää tavarakärri hetkeksi herran haltuun ja kiitolaukattava vessaan tosi tosi nopeasti. Ei tullut kuu-lutusta epämääräisestä hyljätystä tavararöykkiöstä, olin niin nopea.

Huomasin yhden ryytyneen oloisen kulkurin koisaavan eräiden liukuportaiden alla. Perustin oman leirin toisten liukuportaiden alle. Nukkumiseni siinä miljöössä oli koiranunta, mutta sain kuitenkin levähdettyä. Aamulla heräsin metakkaan, sillä seinän takana oli työmaa, jossa porattiin hullun lailla. Allah-laulu oli kylläkin herättänyt minut jo aikaisemmin.

Puolisoni sisko saapui hakemaan minua hienolla autollaan, ja löysimme toisemme sujuvasti lentokentältä. Ajoimme Dubai Malliin aikaa viettämään. Iso akvaario oli paikoillaan, ja olipa hassua olla yhtäkkiä siellä taas. Olin poistunut maasta vasta muutama viikko sitten edelliseltä lomalta. Alakerran foodcourt oli paikoillaan, ja meksikolaiset quesadillat ja burritot upposivat nassuihin. Muuta emme ehtineet juuri tehdä, kun oli oltava jo menossa kohti Sharjahin lentokenttää, josta lentelisin eteenpäin. Ehdimme mennä harhaan muutaman kerran, mutta hyvin ehdin. Oli kiva käydä Dubaissa syömässä ja kaupassa.

Sharjahin kentällä oli ”intialaisempi” fiilis kuin Dubain kentällä. Haisi Aasialle. Liikennekaaokselle ja kassinyssyköille, hikoileville ihmisille ja pienelle epäsiisteydelle. Pikkuhiljaa alkoi tulla maailmanluokan olo ja kaukomainen fiilinki. Oli ollut myös hyödyllistä syödä kunnolla, jotta ei niin helposti tuupertuisi kesken lentelyn.

Lähtöaula täyttyi miehistä. Konekin oli kohta täynnä aasialaista herraväkeä. Näin koko lentokoneessa vain muutaman naisen, joista yksi oli länsimaalaisen näköinen. Olotilani ei silti ollut ahdistava, sillä miehet olivat ystävällisen näköisiä miehiä. Siinä oli varmaankin siirtolaistyöläisten kolonna menossa kotikonnuilleen.

Yksi miekkonen oli heittäytynyt juttusille lentoa odottaessamme. Ensimmäisten matkailijasmalltalkien kysymyksinä olivat olleet: miksi Nepal? Niin, miksi juuri Nepal? Koska vuoret. Koska Himalaja. Koska Mt. Everest. Lähtöaulan kahvilan filippiiniläinen nuori nainenkin oli yrittänyt osallistua keskusteluun. Tarjolla olevien aksenttien ymmärtämisessä oli ollut tekemistä. Korvani saisivat tulevaisuudessa tottua vallitsevaan paikallisenklantiin. Mielenkiinnolla odotin, millainen ääntämys omaan kieleeni tulevina kuukausina tarttuisi.

Jännityserhoset kaartelivat vatsassani. Katselin aasialaista auringonlaskua pilvien päältä. Oli ihanaa päästä ulos Euroopasta, pitkästä aikaa. Ja myös arabimaailmasta, joka oli viimeisimmäksi tullut matkoillamme tutuksi Egyptin ja UAE:n osalta. Tarpeeksi kauas. Toivottavasti. Kohti jotain uutta ja ennenkokematonta, jälleen kerran.

Sillä maailma oli siellä vielä. Ei se ollut hyljännyt minua. En vain ollut melkein muistanut sitä, kun olin ollut liian lähelle tukehtua. Olin jäänyt velkaa sille yhä enemmän. Menisin sen luokse jälleen. Kokeilisin vielä kerran, loikkaisin toisaalle riittävän monen leveyspiirin verran.

Sillä sydän, joka on käynyt siellä missä jossakin, ei koskaan unohda. Älä sinä unohda minua. Minä en sinua.

Pitkän matkan lopuksi päädyin lastenkotiin. Eriin kuin mihin minun piti alun perin päätyä. Olin illalla myöhään perillä uudessa maassa. Lento-asema Kathmandussa oli eri kaliiberia kuin Dubaissa, sellainen tiilinen ankeahko rakennus. Pöydän takana istuvalta tulipukusedältä sai viisumin maahan sadalla dollarilla kolmeksi kuukaudeksi. Kaikki rikkani tulivat menestyksekkäästi perille. Sitten astuin ulos, lähemmäs Himalajaa kuin olin ikinä ollut. Pimeyteen.

Lentokentän aitojen takana seisojia varmasti satoja ihmisiä. Mutta meidän oli ihmeen rauhallinen. Ilmassa ei ollut mitään hulabaloota, tööttien tuuttausta tai popin jytettä. Ihmiset olivat hiljaa ja katsoivat tulijoita pimeässä. Ihmettelin, että kuka minut tulee hakemaan ja miten tämän henkilön ihmismassan seasta löydän. Lentotiedot oli pitänyt ilmoittaa lähettävälle suomalaisjärjestölle, jonka oli pitänyt välittää ne eteenpäin kohdemaahan. Olin laittanut informaation suoraan lastenkodin johtoportaalkeihin. Oletin siis, että joku olisi minua vastassa, kuten oli sovittu.

Päätyä pyöritellessäni yksi mies tuli pian kysymään minulta, ”*are you from Finland?*” Jep. Mies oli siitä lastenkodista mistä pitikin. Muita tietoja hänellä ei etsimästään henkilöstä ollut kuin että suomalainen olisi tulossa. Se oli niissä olosuhteissa riittävä tunnusmerkki. Muita tämän näköisiä ei ollut.

Tavarani tungettiin minimaalisen kokoiseen ajoneuvoon. Tiukkaa teki. Myöhemmän tarkastelun tuloksena huomausin, että kaupungin autovalikoimasta valtaosa olisi sellaisia, hyvin pieniä. Maan yleisin automerkki oli Suzuki Kääpiö. Lähdimme ajamaan öisille teille. Mistäpä olisin voinut tietää, kuka kuski oli. Autossa oli toinenkin nuori herra. Molemmat vaikuttivat ystävällisiltä. Vaikka tiesin kuskeistani tämän verran, oloni oli luottavainen molempien miesten rauhallisesta ja sympaattisesta olemuksesta johtuen. Tulevien kuukausien myötä huomausin, että kanssakäymi-

nen monien muidenkin nepalilaisten kanssa olisi varsin mukavaa ja leppoisaa. Ensivaikutelma maasta on joskus erittäin paikkansapitävä myöhempienkin havaintojen perusteella. Pieleenkin voi mennä, joten ei kannata tietenkään jumittua liikaa ensimmäiseen ensivaikutelmaansa.

Ajoimme pimeillä, erittäin möykkyisillä teillä. Pääkaupungin tiet kuuluivat niiden teiden kategoriaan, joissa oli enempi reikiä kuin tietä. Katuvaloja ei näyttänyt juuri olevan. Ja jos oli, niin valoa niistä ei paljon irronnut, tai valot eivät olleet päällä. Teiden laitamilla jolkutteli paljon koiria. Köyhää, köyhää, köyhääkin köyhempää; sen näin, mitä pimeässä näin.

Puhelimme hiljakseen jotakin, mutta olin sen verran väsynyt, etten jaksanut keskustella kovin suuria. Noin puolen tunnin päästä olimme lastenkodin työntekijöiden talolla, jossa nämäkin kaksi miestä siis asuivat. Kaaduin minulle osoitettuun sänkyyn vaatteet päällä. Huoneessa nukkui pari muutakin suomalaista, joista toinen oli kuulemani mukaan saapunut samana päivänä kuin minä. Väsymyksestä huolimatta en saanut unta, sillä koirat haukkua louskuttivat joka puolella. Laitoin tulpat korviin, jolloin paksun peiton alla alkoi nukuttaa vähän paremmin.

Aamulla heräsin puoli kymmenen aikaan. Muut olivat jo nousseet. Oli melkein lounasaika. Tai ehkä riisipainotteinen ateria oli aamiainen, en ollut aivan varma. Ja mitä ihmettä: meitä oli ruokapöydän ääressä yhtäkkiä kuusi suomalaista. En ollut ilahtunut. No, minut ja edellispäivänä saapunut tyttö aiottiin viedä johonkin toiseen lastenkotiin, ilmeni aamun mittaan. Tässä lastenkodissa, jossa meidänkin kahden oli ollut määrä tulevat kuukautemme viettää, olikin yllättäen turhan paljon suomalaisporukkaa. Lisäksi kun siellä oli vielä saman verran saksalaisia vapaaehtoisia, niin meille kahdelle oli päätetty järjestää toinen paikka. Että tällaista peliä. Vapaaehtoisia saapui paikan päälle myös ohi lähettävien järjestöjen ja heidän osallistumismaksujensa, minulle selvisi. Tilanteen ollessa tällainen olisinkin mieluummin jossakin muualla kuin edellä mainitussa suomalaiskommuunissa ja vapaaehtoistyöntekijöiden pesäkkeessä. Uusi vaihtoehtoinen paikka sijaitsisi keskustassa. Elämä siellä olisi varmasti erilaista kuin puolilandella tuolla kaupungin laitamilla, jonne minun olisi pitänyt alkuperäissuunnitelman mukaan päätyä.

Yksi vapaaehtoistyöhön lähtemistä suunnitellessani eniten päänvaivaa aiheuttanut asia oli ollut se, että minkä järjestön kautta lähtisin matkaan. En ollut halunnut päätyä mihinkään epämääräiseen paikkaan, maksaa itseäni kipeäksi vapaaehtoistyön tekemisestä tai kannattaa mitään eettisesti epäilyttävää toimintaa. Olin lukenut monenlaisia juttuja vapaaehtoistyöstä, silläkin sektorilla kun on valitettavasti kaikenlaisia bisneksen harjoittajia. Vapaaehtoisturismin edustaessa tyyliä ”orpokoti turistikohteena” ollaan väärillä vesillä. Voidaankin kysyä, onko vapaaehtoisturismi yksi elämysmatkailun muoto ja kenen etua toiminnalla lopulta ajetaan? Voiko paikallinen taho, tässä tapauksessa lastenkoti, oikeasti hyötyä vapaaehtoistyöntekijöistä, ja millä tavalla, vai onko vapaaehtoisista kenties haittaa lapsille? Kysymykset ovat monet, ja jokainen kehittyviin maihin vapaaehtoistoihin lähtöä harkitseva miettiköön näitä tarkasti omalta kohdaltaan. Vapaaehtoisturismilla on hyviäkin puolia, mutta sillä on myös lieveilmiönsä.

Itse ajattelin myös niin, että en ollut menossa niin sanotusti pelastamaan ketään enkä mitään, vaikka jonkinlainen perinteinen maailmanparantamisajatus takaraivossani varmasti oli jo pitkään kytenyt. Ajattelin, että voisin olla sen aikaa lasten kaveri, kun olisin paikalla. Olin aiemmin matkaillut kehittyvissä maissa, mutta pelkän matkustelun sijaan halusin sillä kertaa asua paikoillani ja nähdä paikallista arkea niiltä jalansijoiltani käsin. Maailmaa en voisi juurikaan parantaa, mutta ihmisten kanssa voisin toimia yhdessä ja auttaa sen hetken verran sen mitä pystyisin.

Vaikka olin valinnut lähettävän järjestön mielestäni erittäin tarkkaan, kävi kuitenkin näin, miten kävi. Joka tapauksessa tämä alkuperäinen lastenkoti vaikutti aivan asialliselta, ja lapsilla näytti olevan kohtalaiset oltavat. Pääsimme tutustumaan paikkaan vielä sinä päivänä paikan pomon opastuksella. Teimme kierroksen kivisessä talossa. Se oli vaatimaton ja sisällä oli kylmä. Työntekijöiden talo vaikutti minusta hienommalta. Lapset olivat paraikaa koulussa, joten emme tavanneet heitä.

Vapaaehtoistyöntekijöiden trafiikki oli paikassa kaikesta päätellen aika kova. Murheellisimmissa tarinoissahan lapsia pidetään lastenkodeissa kuin eläimiä eläintarhassa turisteja varten, tai asiaan liittyy seksiturismia ja muita ikäviä ilmiöitä. Tässä nyt ei ollut mistään sellaisesta kyse, mutta

Tarinassa sukelletaan nepalilaiseen lastenkotiarkeen vapaaehtoistyöntekijän silmin. Syödään riisiä ja linssisooseja, pelataan krikettiä, satuina toimivat ikivanhat koulukirjat. Välillä taloon saadaan yllätysvieraita, lauantaisin tanssitaan ja hiukset pestään täiaineella.

Sitten Himalajan vuoristopoluille suunnataan oman itsensä sherpana. Illat kuluvat majatalojen ruokasaleissa jakinkakkakamiinoiden lämmössä uusiin korkeuksiin sopeutuen. Ilmastonmuutos tuntuu konkreettisesti jäätiköiden sulaessa ympärillä. Matkan vaivoiltakaan ei säästyä. Mutta maailman korkein huippu; se on siellä.

Lopuksi ajellaan koirat peräkontissa Suomesta kohti Espanjaa. Alppi-vaellusten jälkeen tarkoitus olisi työllistyä eteläisemmän auringon alle. Se ei olekaan niin yksinkertaista.

Teos on kirjoittajan kolmas matkakirja. Kompassi on edelleen vähän suunnaton, mutta parempi niin!

”Polvenkorkuiset shakkimestarit ja vähän sitä vanhemmat ekspertit löivät minut usein kevyesti, vaikka kuinka yritin hieroa aivonystyröitäni.”

”Ehkä jokin itsesuojausvaistollinen hälytyskello olisi voinut soida päässäni nähdessäni kissan kokoisen siimahännän ravintolassa lautasia lipomassa, mutta eipä ollut soinnut.”

”Tällä pallolla ei pääsisi korkeammalle kuin sinne, minne juuri nyt näin.”

BoD

